

UNA TUTORA DE GRUP I UN TUTOR D'ACOLLIDA TREBALLEN JUNTS DINS L'AULA ORDINÀRIA: APRENDRE LLENGUA TREBALLANT MEDI NATURAL

Anna Llauradó, Rubén Herrera y Marian Alarcón

Fecha intervención: jueves 20 de noviembre	Hora: 12.30 – 13.00	Sala Conferencias
--	---------------------	-------------------

Objectius de l'experiència

Aprofitar el potencial del treball curricular quotidià a les aules ordinàries com a context d'aprenentatge de la llengua, treballant l'acollida de l'alumnat nouvingut des de plantejaments d'escola inclusiva. Prendre els docents major consciència de les capacitats lingüístiques i cognitives que l'alumne ha de poder posar en funcionament per participar en les activitats curriculars, entenent que això és en benefici de tot l'alumnat i no només d'aquell que no té el català com a llengua materna.

Afavorir la cohesió del grup classe augmentant el nombre d'ocasions de treball conjunt i la qualitat d'aquests espais d'aprenentatge. Una bona cohesió del grup reverteix positivament en els nivells d'autoestima de tot l'alumnat, nouvingut o no, i augmenta la motivació dels nens i nenes per participar activament del procés educatiu.

Crear espais de coordinació i intercanvi entre mestres que els permetin avançar en els seus plantejaments docents tenint en compte els dos objectius anteriors.

Desenvolupament

En un grup de 5è d'un CEIP d'Esplugues el percentatge d'alumnat nouvingut és del 50% (percentatge d'alumnat estranger d'aquest grup superior al 90%). Després d'uns mesos en què el tutor d'acollida ha treballat amb l'alumnat nouvingut l'anticipació de continguts des de l'aula d'acollida, el tutor d'acollida i la tutora del grup convenen que no té sentit separar el grup en dues meitats per treballar el mateix i acorden treballar junts dins l'aula ordinària.

Les dificultats de l'alumnat són diverses: alguns alumnes nouvinguts tenen encara moltes dificultats amb el català; independentment del grau de domini de la llengua catalana, alguns alumnes tenen una base conceptual molt pobre a causa de dèficits en l'escolarització anterior.

En general, la tutora manifesta que tots els alumnes experimenten dificultats a l'hora d'expressar-se utilitzant les convencions del discurs especialitzat de l'àrea de medi natural. Vist això, els dos tutors decideixen que pot ser positiu treballar els continguts de l'àrea i alhora atreure l'atenció i promoure la reflexió per part de l'alumnat sobre les formes lingüístiques que prenen aquests continguts. Sense renunciar en cap moment a què els nens i nenes treballin medi natural resolen que per millorar la seva capacitat expressiva pot ser convenient:

1. Augmentar les ocasions de participació de l'alumnat, tant si les interaccions són entre mestre i alumne com si es donen entre alumne i alumne.
2. Diversificar les fonts d'informació que puguin servir de model per a les produccions dels nens.
3. Fer que la reflexió sobre *com dic el que vull dir* formi part de les activitats.

Atès que és la primera vegada que aquests dos tutors treballen d'aquesta manera decideixen explorar diverses "tècniques" per tal de poder experimentar maneres de treballar diverses i veure quines semblen agradar més al grup i també quines els fan sentir més còmodes a ells dos. Les tècniques explorades són:

1. Treball de lèxic especialitzat. Aquest treball inclou l'ús de suports visuals i manipulatius. Permet ampliar el lèxic però també treballar aspectes gramaticals com la concordança de gènere i nombre entre article i substantiu o alguns mecanismes morfològics de formació d'adjectius a partir de substantius.

2. Redacció de textos especialitzats a partir d'unitats lèxiques donades. Es parteix de la lectura comprensiva de textos model. S'analitza la funció comunicativa que enllaça les unitats lèxiques. Es fa la identificació de les estructures sintàctiques i dels connectors usats per "l'expert". Es procedeix a la producció pròpia (col·lectiva i per parelles) que es contrasta amb la proposta de l' "expert" atenent al contingut i a la forma: *Diem el mateix? Ho diem igual?* Es revisa la producció pròpia.

3. Aprenentatge en grups de treball cooperatiu, usant la tècnica de grups d'experts. S'han treballat les característiques discursives del llibre de text altres fonts i els alumnes s'hi mouen amb una mica més de facilitat. Per tant, és un bon moment per treballar la cerca i comprensió d'informacions puntuals. La divisió de la tasca entre els diferents experts permet reduir-ne l'extensió i, a canvi, potenciar-ne la intensitat, és a dir, cap nen ha de fer molt però cal que cadascú posi cura a fer bé la seva part.

4. Creació de murals. Els alumnes es responsabilitzen de cercar i seleccionar informació que sigui pertinent i interessant. Se'ls demana l'ús de la biblioteca com a espai de treball i l'accés a internet. Se'ls dóna la possibilitat d'obtenir informació vàlida a partir de fonts en les seves llengües d'origen.

5. Organització de la informació. Es treballen el resum, l'esquema, el mapa conceptual i la fitxa. S'analitzen les característiques de cada sistema: quina informació contenen i com la representen. Es treballa la "traducció" d'un sistema a l'altre. Es promou la reflexió sobre els avantatges de cadascun dels sistemes i sobre quin sistema convé utilitzar segons la situació: estudi, control, etc.

El pla de treball dels dos tutors es desenvolupa de la manera següent: dels dos dies en què el grup treballa el medi natural la tutora del grup n'utilitza un per fer una breu introducció al tema que treballaran de manera més aplicada en la sessió següent. Abans d'aquesta segona sessió, els dos tutors es troben i la tutora del grup explica al tutor d'acollida quin és el tema d'estudi i amb quines activitats vol treballar-lo. Coneixent els materials, el tutor d'acollida ajuda a detectar quins són els aspectes lingüístics que pot ser més interessant treballar i anticipa algunes de les possibles dificultats que poden experimentar els alumnes nous. Això permet pensar quin tipus d'agrupament pot convenir més en cada activitat, i retocar algun punt de les activitats si convé. La segona sessió els dos tutors treballen junts dins l'aula ordinària segons el pla de treball acordat. Posteriorment hi ha un intercanvi d'impressions on es recullen els aspectes més positius i els aspectes que cal millorar de la jornada.

Avaluació

Els dos tutors coincideixen en valorar positivament l'experiència. La tutora del grup ha notat una certa millora en els resultats obtinguts per part del grup en general i del col·lectiu nouvingut en particular. De manera especial, valora que la presència de dos tutors facilita l'acompanyament de l'alumnat, especialment dels nens i nenes amb més dificultats, i augmenta les oportunitats de tot el grup de participar activament en les tasques. Això incideix positivament en el grau de motivació dels alumnes.

El tutor d'acollida valora que poder veure quines són les dificultats dels nens nous davant les tasques amb què s'enfronten a les aules i quines són les estratègies de què es valen l'ajuda a planificar quin tipus d'atenció pot anar-los millor quan treballen a l'aula d'acollida. Tots dos tutors es mostren satisfets d'haver pogut compartir plantejaments i idees.

El tutor d'acollida declara conèixer millor quins són els coneixements curriculars que han d'assolir els alumnes. La tutora del grup declara comprendre millor quins aspectes lingüístics impliquen les tasques que ella proposa al grup.

Conclusions

Treballar coordinadament dos tutors dins l'aula implica un intercanvi previ del qual en resulta una anàlisi més pormenoritzada de l'activitat per part dels docents. Això afavoreix l'anticipació de possibles dificultats per part dels diferents alumnes. Al seu torn aquesta anticipació de dificultats permet planificar mecanismes que ajudin als alumnes a superar les dificultats, havent previst els constreyniments de temps, de requeriments dels altres alumnes etc. Potenciar el treball dels alumnes en parelles o grups millora la motivació dels alumnes i, en general, el rendiment d'aquests. Alhora allibera el tutor que disposa de més temps per incidir allà on sorgeixen dificultats. Tenir en compte els aspectes lingüístics d'una tasca permet comprendre millor les dificultats que implica la resolució de la mateixa.